

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 12 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey studies) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 268 คน และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 1862 คน รวม 2130 คน สืบจากข้อมูลอัตรากำลัง ณ วันที่ 10 มิถุนายน ปีการศึกษา 2544 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 รวม 8 จังหวัด

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 477 คน
2. สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยหาสัดส่วนจำนวนกลุ่ม

ตัวอย่างตามระดับชั้น หัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 159 คน และผู้บริหารโรงเรียน 318 คน รวมจำนวน 477 คน

3. สุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน โดยใช้จังหวัดในเขตการศึกษา 12 เป็นชั้น 8 จังหวัด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางการศึกษา หัวหน้างาน และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ดังนี้

จังหวัด	ส.ป.อ.	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		หัวหน้างาน	ผู้บริหาร โรงเรียน	รวม	หัวหน้างาน	ผู้บริหาร โรงเรียน	รวม
จันทบุรี	10	40	221	261	24	37	61
ฉะเชิงเทรา	11	44	307	351	26	52	78
ชลบุรี	11	44	297	341	26	51	77
ตราด	7	28	121	149	17	21	38
นครนายก	4	16	152	168	9	26	35
ปราจีนบุรี	7	28	262	290	17	45	62
ระยอง	8	32	215	247	19	37	56
สระแก้ว	9	36	287	323	21	49	70
รวม	67	268	1862	2130	159	318	477

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หลักสูตรการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) เพื่อทราบตัวแปรอิสระด้านตำแหน่ง ด้านเพศ ด้านระดับการศึกษา และด้านประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของหัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งถามเกี่ยวกับคุณธรรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยแบ่งคุณธรรมเป็น 3 ด้าน คือ หลักพื้นฐานของอาชีพ หลักคุณธรรมและความเชื่อพื้นฐาน และหลักและวิธีการทำงาน มีจำนวน 58 ข้อ

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หลักสูตรการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2540 : 285 - 296) สนธยา รักษาภิจ (2533 : 80 - 81) บุญเทียม พันธุ์รอด (2534 : 107 - 112) ไพฑูรย์ โกพัฒน์ตา (2535 : 119 - 126) พรรณี สกุนดา (2537 : 89 - 96) และระเบียบ สมจิตร (2542 : 81 - 84)

โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม จากผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และกระทรวงศึกษาธิการ
2. กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมหลักคุณธรรม 3 ประการ ตามแนวพระบรมราโชวาท ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และ

กระทรวงศึกษาธิการ นำมาเป็นหลัก ในการประพุดติปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาทเพื่อเป็น
ข้าราชการที่ดี เป็นกรอบในการอ้างอิง

3. เขียนข้อคำถามตามประเด็นที่กำหนด เพื่อจัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อ
ขอคำปรึกษา และพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามตามทีปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน
ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง

ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่

- 5.1 นายประเสริฐ งามพันธุ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
- 5.2 นายจรูญ เฉลิมวงศ์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
- 5.3 นางเปี่ยมจิต เมธาวศิน ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
- 5.4 นายพุทธฉัตร พูนเพิ่มสุขสมบัติ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอองครักษ์
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- 5.5 ดร.พีระ รัตนวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเนินเขาติน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่ง
อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง

ได้แบบสอบถามซึ่งมีข้อคำถาม 67 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเห็นชอบจากคณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วไปทดลองกับประชากรหัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 นอกเหนือ
จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ จำนวน 100 คน จำแนกเป็นหัวหน้างานในสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ จำนวน 50 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 50 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก
รายข้อ (discrimination) ของแบบสอบถามโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .66 - .92 ดังรายละเอียดในตาราง ในภาคผนวกหน้า 133

7. นำแบบสอบถามที่มีอำนาจจำแนกรายข้อมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ .99 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง .96 ถึง .98 รายละเอียดค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ปรากฏ ในภาคผนวกหน้า 133

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 คือ สปจ.สระแก้ว, ชลบุรี ปราจีนบุรี ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลหาคุณภาพเครื่องมือ
2. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรอง จากบัณฑิตวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12 ทุกจังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ขอจดหมายแจ้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในการอำนวยความสะดวกส่งแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาที่กำหนด
4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ทุกจังหวัดโดยฝ่ายพัฒนาบุคคลเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามเอง เมื่อได้รับแจ้งว่าได้รับแบบสอบถามครบ
5. กรณีที่มีผู้ไม่ส่งแบบสอบถาม ได้ขอให้ฝ่ายพัฒนาบุคคลแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประสานงานติดตามรวบรวมให้ครบตามจำนวน โดยส่งทางไปรษณีย์ โดยมอบซองพร้อมแสตมป์จ่ายหน้าซอง ถึงผู้วิจัยให้ส่งกลับคืน ทำให้ล่าช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย
6. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 477 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 477 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามสมบูรณ์ทุกฉบับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป (SPSS for Windows Version 7.5 Statistical Package for the Social Sciences for Windows Version 7.5) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เป็นตัวแปรอิสระหาค่าความถี่และค่าร้อยละ และบรรยายตารางประกอบ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยส่วนรวม ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน แต่ละข้อ โดยอาศัยแนวของเบสต์ และคาน (Best and Kahn. 1933 : 246 - 250) ดังนี้

ตอบช่อง "มากที่สุด" ให้ 5 คะแนน หมายถึง ปรากฏให้เห็นเป็นประจำสม่ำเสมอ

ตอบช่อง "มาก" ให้ 4 คะแนน หมายถึง ปรากฏให้เห็นบ่อยมาก

ตอบช่อง "ปานกลาง" ให้ 3 คะแนน หมายถึง ปรากฏให้เห็นบ้างไม่บ่อย

ตอบช่อง "น้อย" ให้ 2 คะแนน หมายถึง ปรากฏให้เห็นนาน ๆ ครั้ง

ตอบช่อง "น้อยที่สุด" ให้ 1 คะแนน หมายถึง ปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด

3. การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา แปลความหมายการให้คะแนนเพื่อทราบระดับความมีคุณธรรม หรือการปฏิบัติ ใช้สถิติพื้นฐานโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : 23 - 24) ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีคุณธรรมหรือปฏิบัติตามคุณธรรมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีคุณธรรมหรือปฏิบัติตามคุณธรรมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีคุณธรรมหรือปฏิบัติตามคุณธรรมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีคุณธรรมหรือปฏิบัติตามคุณธรรมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีคุณธรรมหรือปฏิบัติตามคุณธรรมน้อยที่สุด

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ทั้งรายข้อและรายด้าน แต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเพื่อทราบลักษณะการกระจายของข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป (SPSS for Windows Version 7.5 / Statistical Package for the Social Sciences / Version 7.5) โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณธรรมหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
  2. การเปรียบเทียบคุณธรรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ที่ตำแหน่งต่างกัน เพศต่างกัน ใช้การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t - test)
  3. การเปรียบเทียบคุณธรรมของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน และระดับการศึกษาต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)
- กรณีพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls method)